

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYELET SZAKLAPJA,

MINT

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ ÖNÁLLÓ MELLÉKLETE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A méhészetre vonatkozó minden közlemény a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez czimzendő (O-vár, Bástyá-utcza 9. sz.)	A méhész-egyleti rendes tagsági díj 2 frt. körü tagsági díj 1 frt. A tagsági díjak Gebhardt Döme pénztárnoknak küldendők Kolozsvárt. A tagsági díj fizetési kötelezettség 5 évig tart. (Alapszabály 4. §.)	Egyleti tagok, a 2 frt rendes, illetőleg 1 frt körü tagsági díjért ugy az „Erdélyi Gazda“-t, mint a „Méhészeti Közlöny“-t díjtalanul kapják.
--	--	--

IV-ik évfolyam.

1889. márczius 1.

5. szám.

Egyletünk választmányi ülése.

Folyó hó 23-án tartott választmányi ülésen elnökölt: Bodor László, alelnök; jelen voltak: Albu József, II-od alelnök, Szentgyörgyi Lajos, főtitkár, Gebhardt Döme, pénztárnok, Donáth Lajos, Sipos Gábor, Reinbold Olivér, Turcsányi Gyula, Wieder József választmányi tagok.

Bemutatta elnök a gyergyói méhészkör alapszabályait és átiratát, melyben kijelenti e kör, hogy az erdélyrészi méhész-egylet, mint anyaegyletnek csatlakozik.

Örömmel vette tudomásul a választmány, hogy egyletünk köreinek száma ismét szaporodott egygyel és pedig épen azon a ponton, hol igen nagy szükség volt arra; megbízott az elnökség, a további teendők elintézésére.

A közgyűlés által megszavazott 50 frtos pályadíjat illető feltételek megállapítása került ezután tárgyalás alá. Élénk eszmecsere fejlődött ki a feltételek megállapítása körül; míg végre, három tagu bizottmány lett megbízva a feltételek megállapítására s a márczius 2-án tartandó rendkívüli választmányi ülésen fog e tárgyban végleg dönteni a választmány. A bizottság tagjai: Bodor, Albu, Szentgyörgyi.

Előterjeszti elnök, hogy az alapszabályok a mai viszonyokhoz mért változtatást igényelnek. Különösen pedig a köröket illető rész hézagoss; ennél fogva, ajánlja az újból átdolgozást s a megfelelő kibővítést. A választmány egyhangulag megállapodott abban, hogy az alapszabályok megfelelő átdolgozása mielőbb eszközözendő. E célból Bodor, Albu, Szentgyörgyi és Gebhardt személyében bizottság jelöltetett ki.

Elnök előterjesztette, hogy mennyire kívánatos volna, ha a tanítóképezdek tantárgyai sorába a méhészeti is felvétetnék, még pedig kötelező tantárgy gyanánt. Indokolva annak szükségességét, elhatározott, hogy ebben a tárgyban feliratot intéz egyletünk a miniszterhez s a társegyleteket is hozzájárulásra kéri fel.

Gebhardt Döme pénztárnok felolvasta a pénztár

állásáról jelentését, mely szerént, eddig 366 frt 63 kr. bevétellel szemben, a kiadás 262 frt 66 kr.

Megállapított végül a segéd-méhész folyó évi illetménye 80 frtban, fenntartva, az eredményhez képest leendő jutalmazást.

Elnök indítványozta, hogy a korondi körhöz előmerő nyilatkozatot küldjen a választmány az eddigi rendkívüli buzgalmaért, melyet fontos missiója teljesítésében kifejtett. Egyhangulag elfogadtattott, valamint elfogadtattott a Szentgyörgyi indítványa, hogy Budapesten most alakult „magyar méhészeti egyesület“ által megindítandó szakközlöny terjesztéséhez lehetőleg közre fog működni, mi czélból tagjai között aláírási ívet fog körözni.

A tanítóképezdek és méhészeti.

Sokszor foglalkozott már egyletünk avval az eszmével, hogy mily üdvös volna, ha a tanítóképezdek tantárgyai sorába a méhészeti is felvétetnék és pedig, kötelezőleg.

El kell ösmernünk, hogy a vándortanítói intézmény hatásos eszköz, a méhészeti ösmeretek terjesztésére; különösen, a gyakorlati ösmeretek terjesztése terén bizonyult be ennek az intézménynek életrevalósága. De másfelől tapasztaljuk azt is, hogy a vándortanítói intézmény egy magára nem eléggé hatályos arra, hogy a méhészeti ösmereteknek, még mindig lassu terjeszkedését, a kívánt arányban mozdíthassa elő.

Bármennyire buzgólkodik az ország hat kerületében működő vándortanító (a kiket méltán nevezhetünk a méhészeti fáradhatatlan apostolainak) s bár mindnyájan tudjuk, hogy eme jeles szakférfiak mindenikét, a kötelességtudás, lelkiösmeretség és az ügy iránti igazi lelkesedés vezeti, valóban nehéz, és ugyszólva megfizethetetlen, fáragságos munkájukban, melyet mindezek mellett még kiváló szakértelemmel is végeznek: de másfelől az is tagadhatatlan, hogy ha azt akarjuk, hogy a méhészeti, a további fejlődést és megfelelő haladást biztosító alapkőve mindenütt letéessék: csupán a vándortanítói intézménytől ezt nem várhatjuk.

Nem várhatjuk pedig első sorban azért, mert valamennyi terület nagy terjedelménél fogva, egy vándortanító egész élete nem elegendő arra, hogy minden községét egyszer-kétszer meglátogathassa. De még ha meg is történhetne minden községben egy-két látogatás, feltéve, hogy több méhészeti terület költségét is megbírnánk: alapos okunk van kételkedni abban, hogy a hosszú időközökben történő, rövid látogatás, elégséges volna olyan alap megvetésére, mely biztosíthatná az önálló, határozott irányú gyors és biztos tovább fejlődést.

Az elméletileg és gyakorlatilag képzett méhész belátja, hogy minő nehéz feladat megoldására vállalkozik az a vándortanító, ki megjelenik valamely községben, hol a tudatlan, sokszor makacsul előítéletes elemeket kell oktatni, felvilágosítani, huzditani. Hol kezdje előadását? A rendelkezésre álló rövid idő alatt lehetetlenség mindhárom irányban, annyira kimeríteni tárgyát, hogy a hajlamok felköltésén kívül, az elméleti és gyakorlati ismereteknek bárcsak elemeit elsajátíthatná a tudatlan nép, hogy ezen az alapon tovább haladhasson. A fél munka (mert egészet, oly rövid idő alatt végezni lehetetlen) sok esetben sikertelen kísérleteket eredményezhet, a melyek még inkább nevelhetik a népet, a mű-méhészet iránti idegenkedését, vagy a régi módszer szerinti méhészet terén is, elkedvetleníti a műfogásoktól, melyeknek sikeres végzése, különben hasznára lett volna. Ha pedig a vándortanító egy bizonyos községben évente, többször jelenik meg: akkor, községeknek legnagyobb része, egész működési ideje alatt látogatatlan marad és igen sok lesz azon községek száma, hova a felvilágosodás jótékony sugarai, ezen az úton, még évtizedekig sem hatolhatnak be.

Véleményünk szerint, a mint már lapunkban is többször hangoztattuk, a néptanítók volnának hivatva arra, hogy a méhészeti ismeretek terjesztésében egyöntetűen és hathatósan közreműködjenek.

Sajnos azonban, hogy ma még a néptanítóknak igen csekély része s majdnem csakis azok, kik önbuzgalomból szerezték meg a méhészeti ismereteket, van hivatva arra, hogy a nemes és nemzetgazdaságilag is fontos czélt előmozdíthassa.

Szükséges volna tehát, hogy kivétel nélkül, minden tanítóképzésben, mint rendes és kötelező tanítvány taníttassék a méhészet s minden tanítóképzés mellett, ott, a hol nem létezik méhész-egylet és minta-méhes, minta-méhes állíttassék be, hogy ott, az ifjuság a szükséges gyakorlati ismereteket is elsajátíthassa.

A fiatal nemzedék, mely, már a képzésben, nemcsak kedvet szerzett a méhészethez, hanem elsajátította a méhészkedéshez szükséges alapismereteket is: midőn megtelepedik valamely községben, első sorban maga fogja megkezdeni a méhészkedést, ez által megvetvén egy biztos jövedelem forrás alapját, a mire bizony ugyan nagy szüksége van a silányul díjazott tanítónak, — rövid időn, a község több polgára is kedvet kap abhoz, látván, hogy mily

aránytalanul nagyobb jövedelemre számíthat, ha okszerűen méhészkedik.

Ekkor hamar eljönne az idő, hogy minden községben (a méhészkedésre alkalmas vidékeken) virágzásnak indulna a méhészet, mert eloszlana a tudatlanság homálya, mely ma, a méhészet felvirágzásának egyetlen akadálya.

De eléretnek ez által az az óhajtott czél is, hogy a méhészet öröndetes terjesztésének rendszerében egyöntetűség lenne, mert valamennyi tanítóképzésben, előre megállapított tanterv szerint eszközölnék a tanítást s így, a jelenleg itt-ott feltolt különböző rendszerek zagyvaléka se zavarná a méhészeket s egyszersmint a munka sikerét.

A tantervben eszközözlendő, eme változtatás eredményében, bizonyára oly óriási hasznot hozna, (nem is számítva a nemes foglalkozás subjectiv előnyeit) hogy a mellett elenyésző csekélység az az öszveg, a mibe kerülne az államnak a méhészeti oktatás.

A tanítóképzés székelyén felállítandó mintaméhesek lehetnek kisszabásuak. Egy pár méhes család elégséges, hogy a tanulók, a szükséges gyakorlati ismereteket megszerezhessék. Ott, a hol méhészegyletek, vagy fiók körök vannak, bármily csekély tiszteletdíjért, elvállalja a tanítást az egyesület valamelyik, erre képesített tagja, a mennyiben a tanári karban nem lenne a méhészetben jártas egyén. Miután pedig a méhészegyletek száma az országban 16, a méhészkörök száma pedig bizonyosan ötször akkora: alig hisszük, hogy tanítók tekintetében, valamelyik tanítóképzés területén fennakadás történne, s e célra kinevezendő, rendszeresített méhészeti tanárról kellene gondoskodni.

Maga a tanítóképezdei ifjuság is érzi, hogy a méhészeti ismeretek elsajátítása minő előnyöket ígér. Fényes példa erre a kolozsvári tanítóképezde és papnöveldei ifjuság, mely tömegesen látogatja estélyeinket, olyannyira, hogy valamennyi előadáson a szó szoros értelmében zsufolt teremben foly le, mint azt lapunk más rovatában többször felemlítettük.

Midőn egyletünk elhatározta, hogy a méhészet érdekét nyilvános előadások tartásával is szolgálni fogja: különösen tekintetbe vette, hogy tanítóképezdénk, papnöveldénk van, mely intézetek ifjusága nélkülözi a méhészeti szakoktatást. Pedig ez a fiatal nemzedék van hivatva arra, hogy annak idejében az ország minden részében terjeszsze a méhészetet.

A tanítók azok, kiktől várhatjuk és várjuk, hogy minden községben megvessék az okszerű méhészkedés alapját s midőn ez az óhajtott időszak bekövetkezett: akkor nyílik meg tulajdonképen a vándortanító előtti út, hogy megadják a szükséghez képest az oktatást, útbaigazítást, egyes kérdésekben, ott, a hol szükséges.

Ezek a fontos érvek indították egyletünket arra, hogy a vallás és közoktatási miniszternél kérelmezzon a méhé-

szetnek a tanítóképezdékben leendő rendszeres taníttatása iránt s bizonyára áldást hozó lesz; ha miniszter, egylettünk előterjesztését kellő figyelemre fogja méltatni.

Bodor László.

Anyátlan és ályanyás méhcsaládok.

Értjük ezek alatt azon családokat, melyek anyjukat (királynőjüket) elvesztették és a helyett hosszabb időn át új anyát kelteni, nevelni, képtelenek voltak. Új anyát nevelni pedig képtelenek, azok a családok, melyek sejtjeiben, az anya elveszése idejében, dolgozó méh-pete, avagy öt napnál fiatalabb pondro nem volt.

A dolgozó méh-pete, illetve fent irt pondró hiányában van pedig azon anya család, melyből négy-öt nappal előbb a termékeny anya az előrajjal kiment, — továbbá mindazon családok, (másod-harmad rajok) melyek terméketlen anyával vonultak ki azon időpontig, míg anyjuk megterméke nyúlve nem petézett.

Azon családok tehát, melyek jelzett körülmények között meganyátlanodnak, bármily népesek és mézdúsak legyenek is: nyáron két hó alatt, télen pedig a kitavaszodás után rövid idő alatt tönkre mennek; a nyári munka alatt elhaló néptük a kikelteztető fiatal méhek által nem pótolthatván megfogy.

Fenti okoknál fogva, különösen szemmel tartandók tehát azon rajok, melyek terméketlen anyával vonultak ki s azon anya-családok, melyek fiatal anyát nyertek. E czélból a kirajzás, illetve, a rajzás megszűnésétől folyó két hét után meg kell azokat vizsgálni, vagyis a méhvel lepett lépek kellő közepéből (a méhek félre füstölése után) egy tenyérnyi nagyságú kivágni (ingatlan szerk. kasoknál) és megnézni, hogy az egyes sejtek fenekén egy pete, vagy pondró fekszik-e? A mely családoknál ismételten kivágott lépdaraboknál, azt fel nem találjuk, annak egy más kasból kivágot, t oly minőségű költéssel ellátott lépdarabot illesztünk a kivágott üres helyébe. A midőn az, a létező anyátlanság esetén, a friss pete körül anyaházakat épít

Megtörténik azonban, hogy a méhek a másod, esetleg harmad izben nevelendő anya álczájának megérését és kikelését be nem várhatván: izgatottságukben azt kirágnák; vagy ha fiatal anya kikelt, az sikeresen nem párosulhatván, ismételt anyátlanságba esnek. Ily körülmények közt rövid idő alatt ályanyák tolják fel magukat, a rendes uton immár betölthetlenné vált királyi trónra. Valószínűleg a főtisztek éreznek magukban hivatást és jogot a királynő helyettesítésére s megszűnik az addig létezett szoros állami szerves összefüggés. Az egész család több apróbb csoportra oszlik; mindegyike más más ályanyához ragaszkodik; míg a másik része még mindig anyaházakat épít és egy természetes anya kikelését reményli.

Mint hogy az ályanya, az anya főhivatását végző dolgozó-méh, munkás-méh pete rakást teljesíteni képtelen s mert tapasztalat szerint úgy a meg nem termékenyült rendes anya, mint az ályanyává lett dolgozó-méh: hereméh

költésére alkalmaspetét rakni képes, — az ályanyák versenyezve rakják a herepetéket, egy-egy dolgozó-méh-sejtbe 5-10-et is. Így a család az öreg dolgozók elveszése után végre csupa heréből áll. A here fiasítás azonban, mert a méheknek józanabb része a rosz petéket a sejtekből kiszedi, igen hézagos, vagyis sok üres sejt hagyása mellett fedetik be. Az egyes sejtek azonban eltérően a rendes dolgozó-méh fiasítástól, nem laposan, hanem kiemelkedően, puposan fedeleztetnek be, miért az ályanya költés pupos költésnek is mondatik.

A míg tart a mézkészlet, a herék kényelmesen élnek. Megszűnik a családban minden munka-ösztön és takarítási hajlam; megszűnik a szigorú erkölcsös, mértékletes életrend s minden méh azon van, hogy minél többet élvezzen a közös állami kincsből, a régebben megtakarított mézkészletből. Míg végre szétbomlik az egész, — vagy más kasbeli méhek észrevevén az ott uralkodó anyátlanságot, fejtelenséget, reá csapnak és a még meglevő mézkészletet elrabolják

Ilyenkor azonban még nincsen vége a bajnak. Hanem mint minden országban, melyben felbomlott a társadalmi rend, rendszeren a szomszéd államokat fenyegető veszély is támad. Az életerős rabol és gyilkol, az életre képtelen az inség áldozatává esik és beáll az éhhalál, döghalál. A kifosztott kas lép-épitménye kellő gondosság hiányában a szipolyok, molyok és kukacok fészkévé leszen. Azok ott ezer számra elszaporodván: a fosztogató idegen család pedig neki batorodván, rendes rablóvá lesz, a molyok és kukacok, úgy rabló-méhek megtámadják a szomszéd kasokat. is. S ha azok nem kiváló erősek, néha az egész méhest megfélezik, sőt tönkre is teszik.

Ha a méhes gazdák valamely család ályanyaságát, herepetézővé fajulását észreveszik, a mézkészletet és ép lép-épitményét más családnál értékesítik, míg a méheket rendszerint szélnek eresztik. Szélnek eresztik azon okból, mert ilyen elromlott népet más egészséges család nem tűrvén, az az ályanyáktól megfosztás és más anyás családdal egyesítés esetén az idegen kasból kiüzetik, vagy megöletik. Én a teljesen megromlott népet következőleg használok fel: Mézétől és épitményétől előbb megfosztom a népet; azután, egy, a régi helyére állított, üres Dzierzon-kasba annyi friss rendes petéjü lépet adok be, a mennyit elfed. Ezen eljárás által a sejtek mind jó minőségű petével lévén ellátva, az ályanyák nem petézhetnek. A nép megjavul és az a beadott természetes dolgozó-méh-petéket kikelteztetvén és befedelettetvén, — azt más családok megerősítésére használok fel. Így a hereköltő népnek minden 8-10 napban rendes petéket adván be, néha 10-15 ezer dolgozó méh költést nyerek, mely mindig felér egy rajjal.

Dr. Hilbert István.

A méhek áthordják a petét egyik sejtől a másikba.

E czim alatt értekezett Csiki János ur két ízben a „Méhészeti közlöny” 1888. 24. sz. s 1889. 2. számában.

Röviden reproduálom eseteit: 1. Egy állítólag anyátlan család átlakoltatott, ugyanekkor üres lépeket is nyert. Harmadnapra utóbbiakban fiasítást lelt. 2. C. műrajban állítólag anya nincs, de vannak a lép szélein üres anyaből. csök, ezek másodnap is üresek, de 4-ed napra fiasítással birnak. 3. B. műraj szintén anyátlan és ötödnapra egy kezdés nélküli kereten fedett anyabölcső van. — Mindebből Cs. következteti, hogy a méhek a petét egyik sejtől a másikba áthordják. — Kérdés: helyes-e a következtetés?

Határozottan nem, mivel czikkiró sehol egy szóval sem említi, hogy az elébb üres sejtekben petét talált volna. Már pedig, ha azt akarom bizonyítani, hogy a méhek petéket áthordanak, úgy üres sejten előbb nem fiasítást, hanem petét kell vala látnom.

A czikkiró által említett 3 eset ép ellenkezőjét bizonyítja, t. i, hogy a pete át nem vihető. Ugyanis: feltéve, de meg nem engedve, hogy a méhek a petét a műraj készítése után azonnal áthordták volna is, az, ötödnapra még nem lehetett befedve, mivel a petéből kibujt anya csak 5 1/2 nap mulva fedetik be. Meg kell azonban engednie czikkiró urnak, hogy a méhek az üres léczet azonnal el nem foglalták, a sejtet azonnal el nem készítették, hacsak az átvitel elébb s a sejtépítés utólag nem történt; ezt azonban fel sem tehetjük. Az említett előmáncákra csupán 1 napot számítva, az anyasejt befödése 6 1/2—7 napra lehetséges.

Miután czikkiró ur áthordott petét nem látott: nem marad más hátra, mint visszavonni, vagy esetleg oda módosítani állítását, hogy az áthordott valami, nem pete, hanem álca (kukac) lehetett. Áthordott bábról beszélni feleslegesnek találom.

Az ekkép módosítható állítása is nyomós, meggyőző bizonyítékokat igényel, milyenekül az említett eseteket elfogadnunk nem lehet. A kísérletnek hitelesnek, teljesnek és pontosnak kell lennie. Ezen kellékeket, fenti esetek nélkülözök, mivel részletesen le nem írja, hová lett az elveszettnek nyilvánított anya, honnan kerültek a beadott üres lépek, mily koru volt az átvittnek véleményezett fiasítás, mely napon fedetett az be? Főleg, az ellenőrzés módja is oly hiányos, hogy bizonyítéknak sehoggy sem fogadható el. A kétszeri megtekintés sem elegendő, a hol, csupán naponkénti, legalább kétszeres, pontos átvizsgálás mellett jelezhető a lefolyás mikéntje. — Végtére: hol a biztosíték, hogy Csiki ur szeme a kicsiny petéket észre is veszi? Mindennek tekintetbe vétele mellett, az álcák átvitelének bizonyítékai mitsem érnek.

Önkénytelen is előáll a kérdés: miért vinnék át a méhek a petét vagy álcát? A családról mondvá van, hogy anyátlan; ily állapotban az üresedő sejtek óráról-órára szaporodnak s ép oly arányban fogy a fiasítás, hát természet-

szerűleg nem iparkodnának-e a kevesbedő méhek a kevesbedő fiasítást egy tömegbe szoritani? Minél kevesebb a méh s a fiasítás, annál inkább huzódik az egy házagtalan csomóba s czikkiró ur ép az ellenkezőjét tapasztalta, hogy t. i. idő haladtával, az anyátlan méhcsalád fiasítása, nem hogy összebb szorult volna, nem is stagnált, hanem az eleinte beadott fiasításos lépeken tul, még az üres lépekre is kiterjedt. Ha a méhek a petét vagy álcát áthordhatnák, az következne ebből, hogy az anyátlan család fiasítását, idő haladtával, kisebb helyre hordaná össze; de a széthordásra természetszerű okot találni valóban képtelen vagyok.

Rá kell térnem arra is, vajjon a pete, vagy álca, egyik sejtől a másikba átvihető-e? Mint tudjuk, a pete buroka gyenge hártya s a legkisebb nyomásra elpattan; az anya meg a petét lerakása alkalmával a sejt fenekére odaragasztja; ha azt a méhek helyéből elvinnék, az erőlködés közben, a petét rákonyaikkal elválnák ott, hol megfognák. A pete buroka sem állaná ki az erőszakos elválasztást, biz az elrepedne s tartalma kifolyna. Azonkívül nincsen a dolgozó méh arra képesítve, hogy az esetleg áthelyezett petét ujólag a sejt fenekére erősítse. Az erre szükséges ragasztó váladék az ivarszervekben képződik s oda ugyan a már egyszer kifolyt pete vissza nem vándorol.

Az álcák átvitelének lehetősége szintén ki van zárva, mivel az egyes méh oly idomtalan teher czipelésére képtelen a nélkül, hogy az álca gyenge bőrét meg ne sértené, több méh, a huzavona közt, még gyorsabban végezné ki az élő szállítmányt; de hogy is tuszkolnák be az álcát a sejtbe? Hogy az álcák átvitele a méheknek nem tulajdonsága, onnan világlik ki, hogy a méhek a sejt falainak nagyobb megsértése alkalmával, vagy a hideg idő okozta fiasítás elhagyásnál, fiasításukat soha át nem hordják, hanem kivetik.

Vége szerénytelenségnek tartanám a sok ezer méhcsalád átvizsgálásánál szerzett saját tapasztalataimat idézni, a midőn Dzierzon, Berlepsch, Huber, Kleine stb. hirneves méhészek a peték és álcák egyik sejtől a másikba való szándékos áthordását kereken tagadják.

Szelesteyi V. János.

A méhtartás haszna közgazdasági szempontból.

A méhek a világ mindenségében.

IV.

A méhtenyésztés hasznossága napról-napra általánosabban ösmertté lesz s azért, a méhtartás iránt a figyelem is ébredni kezd az ország minden vidékén s az ez irányban megindult mozgalom meglehetősen haladást mutat.

Ez állításom igazolásául elégségesnek kell tartanom, ha a már közzétett, terjedelmes és megbízható statisztikai adatokból közlöm az az alább következőket:

A méhészet, a gazdaságnak ezen aranybányája, hazánkban kétségkívül igen alatt áll. Egykor virágzott, de fájdalom, csak egykor, mint akár Németországban is.

A méz- és viaszkereskedés nálunk, az Arpádok és az Anjouk idejében virágzott; különösen Bécsbe, jelentékeny méz- és viaszmenyisíget szállított évenként.

II. Ferdinánd külön szabadalmakkal ruházta fel a lőcsei és rozsnyói méhészeket.

A méhtermény-kereskedés akkori jövedelmezősége abból is következett, hogy I. Rákóczy György, a méz- és viaszkereskedést egyedáruként akarta maga részére biztosítani.

1572. évben Brassóban 1 pint (=1.41 L) méz 18 denár (5 d. = 1 garas, 100 d. = 1 frt) volt, a midőn 1 pint zsir és 1 akó tej 8 denáron kelt.

A 17. században Kecskeméten 1 pint méz 20 pénzen (100 p. = 50 kr.) helt; ugyanakkor egy kaszás és szőlőmunkás napibére pedig 20 pénzt tett.

1803. évben 1 mázsa méz 14 frt 80 kron,

1 „ viasz 50 frton kelt.

A méhtenyésztés, mely nálunk erősen hanyatlott, Mária-Terézia idejében újból lendületet nyert és pedig legelőször a katonai határőrvidéken s miután a méhészeket a kormány jutalmakkal buzdította, örvedetes fejlődésnek is indult és az ország többi részeiben is elterjedt.

Különös lendületet vett a méhtenyésztés a 30-as években, így, 1838. évben csupán a katonai örvidéken, 134,497 közönséges köpü volt.

Az 1859. évben Magyarország méztermelése 262,700 mm., viasztermelése pedig 46,300 mm., körülbelül 8.500,000 frt értékkel volt.

1877. évben 1 mázsa méznek ára átlag 20 frt,

1 „ viasznak „ „ 100 frt volt.

1870. évben 1 □ mértföldre esett: 1000 lakosra esett:

Magyarországon	99 köpü,	. . .	32 köpü.
Erdélyben	128 „	. . .	58 „
Horvát-Slavoniában	112 „	. . .	38 „
a Határőrvidéken	156 „	. . .	76 „
Átlag	124 „	. . .	51 „

Az 1883. évben a mézkivitelünk 12,603 mm. 504,128 frt értékkel, a viasz kivitelünk 2086 mm. 281,589 frt értékkel volt. Méhcsalád pedig 7 kaptárral 249 frt értékkel vitetett ki.

1886. év őszén:

Erdélyben Magyarországon

1319	5232	községből befolyt adatok szerint
6606	55524	kaptár telettetett be.
70417	219837	közönséges köpü „ „

A telelésnek szokott csökkenése daczára — mely az 1886/7. télben 14% tett ki — a családok száma az 1887. évben

8427	51759 kaptárra	emelkedett.
72286	223087 közönséges köpüre	„

Az 1887. évben 9750 mm. méz termeltetett, mely mmázsáját csak 30 frtjával számítva, 292,500 frt értéket tenne ki; de miután a méz ára akkor még sokkal magasabb volt: a termelt méznek értéke is sokkal nagyobb összegre tehető.

Az 1887. év őszén volt 385,559 család à 5 frtjával 1.777,795 frt tőkeértéket képviselt.

Ha tekintetbe vesszük azt a körülményt, hogy a haszonnál az általános értékesítési árösszeg jóval alantabb állónak vétetett fel, mint ez tényleg lehetett; továbbá, hogy 2 felette rossz esztendő következett egymásután: akkor látni fogjuk, hogy a méhek a gazdának mégis legkevesébbé 6.5% termelési hasznot hajtottak, mely a felhozott indokok után nem épen kicsinylő eredménynek nevezhető, főleg akkor, ha még azt a körülményt is tekintetbe vesszük, hogy a méhészkedés, mely a közönséges köpükben számitáson kívül álló, a kaptárokból való, okszerű és határozottabb téren való működés ellenben, még mindig rendkívüli, mondhatni óriási nagy tulsulyban van.

A méhészet fejlesztése céljából méhészeti egyesületek keletkeztek, melyek a méhészeti ügy előmozdítása körül működnek.

A legelső méhészegylet, mely Magyar honban napvilágot látott, a délmagyarországi (Buziás) méhészegylet volt; az, 1873. évben keletkezett, s ma már több fiókteleppel is bír. Tagjainak száma az 1000-et meghaladja. Van 2 havi szaklapja a „Magyar méh“ és az „Ungarische Biene“, mely 2 lapnak szerkesztői Grand Miklós és Bárá Ambrózy Béla. Az egylet elnöke Grand Miklós.

Ezt követte: még abban, az évben a „békési“ méhészegylet, Békésgyulán. Elnöke Göndöcs Benedek.

1875. évben a „Bácsbodrogi“ méh. egylet Philipován. Elnöke Zsombocevicz Ferencz

1876. évben a „Bánfalvi és H.-M.-Vásárhelyi“ méh. egylet Bánfalván. Elnöke Kovács Imre.

1879. évben az „Országos“ méh. egylet Budapesten. Tagjainak száma talán az 1900-at üti. Havi szaklapja a „Méhészeti lapok“, melyet eddig Kriesch János szerkesztett volt. Utmutatóul szolgál a Kűhne Ferencz-féle, pályadíjt nyert Méhészeti káté, továbbá még Kalauz a méhtenyésztés okszerű gyakorlatában Dömötör Lászlótól. Egyleti elnök Br. Ambrózy Béla.

1880. évben az erdélyrészi okszerű méhészegylet. Kolozsvárt, több körrel, tagjainak száma 700-on felül. Szaklapja az „Erdélyi gazda“-val egyesült „Méhészeti közlöny“, mely utóbbinak Bodor László a szerkesztője. Utmutatóul szolgál az Albu József-féle Méhészeti kalauz. Elnöki tiszt jelenleg betöltetlen.

7. 1884. évben a „Tiszafüredi“ méh. egylet Tiszafüreden. Elnöke Bán Zsigmond.

8. 1885. évben az „Enying és vidékének“ méh. egylet Enyingen. Elnöke Wertheim Sámuel.

9. 1886. évben „Csanád megyei“ méh. egylet Makón. Elnöke Kemény Mihály.

10. 1887. évben a „Székesfehérvár és fehérmegyei“ méh. egylet Székesfehérvárt. Tagjainak száma a 100-at meghaladta. Elnöke Kenessi Kálmán.

11. 1888. évben a „felső magyarországi“ méh. egyl. Kis-Szebenben. Tagjainak száma 175. Elnöke Páchy Zsigmond. Szaklapjául használja az önállóan megjelenő „felső-magyarországi méh. lapok“, mely Petzold Ede által szerkesztetik; továbbá

12. A Szeged és vidékének méh. egyl. Szegeden. Elnöke Vánki József.

13. A „Veszprém és vidékének“ méh. egyl. Veszprémben. Elnöke Pribék István.

14. A „Szobráncz és vidékének“ méh. egyl. Szobránczon. Elnöke Gulácsi Egyed.

15. A Vlaszi községi tanítók méh. egyl. Vlasziban. Elnöke Benne Lajos.

Összesen 15 önálló méhész-egylet, több fiók-egylettel és körrel; 5 szaklappal és 3 szakkönyvvel.

A felsoroltakon kívül újabb egyletek, fiokok és körök vannak alakulóban.

Itt meg kell említenem, hogy az arad megyei méh. egyletnek Aradon sehol semmi nyomát se találtam, pedig ez egylet úgy tudom, még 1878. évben, tehát az országos Bpesti méh. egylet előtt alakult meg.

Az összes fennidézett egyleteknél a rendes tagdíj 2 frt.

Gebhardt Döme.

(Folyt. köv.)

Neiszer rendszere.*)

„Kaptárom összehasonlító kezelése a tenyésztés érdekében, vagy az új elmélet.“

„Minden mivel és gyakorlott méhtenyésztő osztja azon nézetet, hogy a méhek okszerű és hasznos tenyésztésére oly kaptár alkalmas, melynek mozgatható építménye két, egymástól elkülönített osztályban van, melyek közül az egyik a méhek szaporítására szolgál és „költő-tér“-nek nevezetik, míg a másik méznyerésre van szánva és „méztér“ nevet visel. Hogy az ugynevezett méztér, a költő tér felett, alatt vagy oldalt, előnyösebben helyezhető el, e felett a méhészek nézetei még maig sem egyezők.“

„Ha egy méhcsaládot fejlődésének első korszakában figyelünk meg, azt fogjuk találni, hogy építményük felső része mézet tartalmaz és az alább fekvő sejtekben, a fiatal költés fejlődik. Ha átvisszük ezen állapotot a méhek okszerű kezelésére: ebből azt következtetjük, hogy az osztályozott múlakban is, a szaporításra az alsó ür felel meg, míg a méznyerésre, a felső alkalmas. — Ha egy családot népességének megfelelő, korlátolt, de osztatlan ürbe helyezünk; itt természetesen fogja magát találni és építményét a legmagasabb pontról levezetni, a királynő is; petéit oly mértékben fogja felülről lefelé lerakni, amint, az e célra szükséges sejtek elkészülnek. — Tegyük fel, hogy az épít-

mény befejezte után mézelés áll be; ekkor, a dolgozók telt gyomorral ülnek a befalazott költés felett és türelmetlenül várják, hogy valamely sejtől a kifejlett méh kibujjék, hogy a megürült sejtbe a mézet lerakhassák. Magától értetődik, hogy miután az első peték a legfelső sejtekbe rakattak le, az első méhek is felül fognak kibujni és ezért látjuk a mézet is felülről lefelé összehalmozva. Ez az első és természetes fejlődési szaka a méhcsaládnak.“

„Hosszu keretekben a költést nem ritkán találjuk mézrel körülvéve; kellő bizonyíték, hogy az anya, a már megkezdett petézéssel a lehetőségig az építmény felső részén igyekszik maradni, a mely helyen, a fiasítás a lak melegebb részében, jobban és gyorsabban fejlődik, és hogy a méhek a mézet nem okvetetlen a költés felett, hanem annak közelében akarják elhelyezni.“

„Szedjük szét egy bő mézelő napon, a kirepülés megszünése után, az építményt, azt fogjuk észlelni, hogy a behordott méz legnagyobb része a röplyuk közelében eső, legalsó sejtekben szétszórva van lerakva, minek következtében a királynő napközben itt igen kevés, vagy éppen semmi petét nem tudott lerakni, minek természetes következménye, hogy huzamosabb mézelés alatt a család fiasítás és népben mindig gyengébb lesz.“

„Ha most már áttérünk a méhek okszerű kezelésére, azt állítom, hogy a fiasítás szaporítására, az álló-kaptár felső része, czélnek megfelelőbb és természetszerűbb, mint az alsó része.“

„Ha egy méhcsalád az alsó részben berendezett költő-ürbe tétetik: itt mindaddig jól érzi magát, míg a felső ür az alsótól teljesen el van zárva; azonban, ha megnyitjuk a felső ürt: alólrul a meleg felszál és a költő-ür, természetellenes állapotba jut. Miután mint megczáfolhatatlan tény el van ismervé, hogy az előállított meleg, az elzárt tér felső részében nagyobb mint alatt; éppen úgy az is, hogy a méhek viaszépítményük előállításához, petéik kiköltéséhez, valamint a fiasítás gyorsabb és teljesebb fejlődéséhez okvetlen, még pedig sok melegre van szükségök: mint tény el fog fogadtatni az is, hogy szaporításra a felső, melegebb része a laknak alkalmasabb, mint az alsó. Az anya is megerősíti ezen nézetet, mivel sem elzáró rács, sem csatornák, sem pedig más, kissebb nyílások által nem tartható biztosan és huzamosabb ideig a lak ezen melegebb részétől vissza, míg a felső ürből minden akadály mellőzése mellett sem szívesen száll le az alsó ürbe.“

„A fiatal méhek feladata, a királynő és fiasítás ápolása; miért it ezek mellette tartózkodnak. — A méz, himpor sat. behordásával foglalkozók a szabad léghöz lévén szokva, teljesen vonakodnak a lak felső, melegebb részébe menni, mely állitást a méheknek a röplyuk előtti erős csoportosulása és idő előtti rajzása által megerősítve látunk, míg ellenben a felső mézür, csaknem teljesen méhek és méz nélkül, azaz üresen áll.“

„Továbbá tegyük fel, hogy már kora tavasszal dús hordás van és kényszerítve vagyunk a felső mézürt meg-

*) Neiszer rendszerét czikkiró, a szerző munkájából vett szószerinti idézetekkel ösmertette; azonban, lapunk szűk tere miatt kénytelenek voltunk a felolvasásnak ezt a részét némi kihagyásokkal közölni.

(Szerk.)

nyitni: ebből az következik, hogy miután a meleg a költő-ürből felszál, néhány ezer méhnek, melyek eddig hordás végett kirepültek: okvetetlen honn kell maradni, hogy nemcsak az elillant meleget, hanem még nagyobb állithassanak elő, miután épp úgy az alsó, valamint a felső ürben is a megfelelő hőmérsékletet fenn kell tartaniok, hogy a fiasítás meg ne hűljön és meg ne semmisüljön, vagy pedig a fiasítást kell korlátozniok. — Ámbár egyrészt elvitázhatlan, hogy mindennek daczára három osztályu és minden hasonló kaptárban fiasítanak és mézelnek, de épp úgy el kell ismerni, hogy péld. ha az alsó és felső ür melegítésére ötezer méh szükséges, akkor a felső ürben ugyanazon hőfok fenntartására háromezer elegendő és így a feleslegesnek mutakozó kétezerrel több repülhet ki méz stb. hordására, a méhcsalád jobban kihasználható, anélkül, hogy a fiasítás korlátozva vagy károsítva lenne.

„Ezek a különösen szembetűnő okok állításom elfogadására, hogy a költő-ür épp oly természetszerűen van felül, mint a mézür szélszerűen alatta elhelyezve.”

„Most már figyeljünk meg egy méhcsaládot az én kaptáromban, melyben én is sokan párthiveim közül, több mint tizenkét éve a fentebb elmondott ellentétes elmélet szerint, a legjobb sikerrel méhészkedem.”

„Tegyünk egy rajt a lak felső részébe, így a költő ür akkor is természetes állapotban van, ha az alsó mézürt megnyitjuk; ez különben állandóan nyitva kell legyen, mert a méhek csakis ezen keresztül juthatnak ki és be, miután az elkülönítő deszka csak elől a kaptár homlazata oldalán enged egy 3 - 4 cm. széles átjárót, melyen a királynő soha le nem jön. A költő-ürtől a nyitott méztér nem von el meleget és szükség feletti azt hasztalanul melegíteni. A kezdő méhész sem jön azon helyzetbe, hogy a méztér idő előtti megnyitása által méheik fejlődésükben zavarja és ezáltal magának kárt okozzan.”

„A haszonkémlió etetés (Speculativfütterung), miért ajánlatik oly melegen a méhészeknek, gyenge törzsek erősítésére? — azért, mert a törzs összes népei alig képesek az alsó, hűvös tért, a kellő hőfokkal ellátni és e miatt nagyon kevés szálnak ki hordásra. Tegyük a gyenge törzset a kaptár melegebb részébe és az, etetés nélkül, is csakhamar meg fog ujulni és megerősölni.

„Kaptárom, mely ugyanazon magasság, szélesség és mélységű, mint a Berlepsch-kaptár, csupán 20 keretet tartalmaz két osztályzatban, melyek egymástól egy 27 mm. vastag betoló deszka által vannak elkülönítve. Miután ugyanazon ürben, egyharmaddal kevesebb keretem van, magától értetődik, hogy a méhtelegen, minden munkának egy harmadát megkímélem és pedig úgy, hogy míg valaki 20 Berlepsch-ládát átnéz, én ugyanazon idő alatt 30 családot nézhetek át, ami egy terjedelmes méhészetnél nem megveendő és nézetem szerint már ezen körülmény kaptárom szélszerűségét bizonyítja.

„Kereteim a méhek természeti ösztönének annyiban felelnek meg, mint hogy a természetes rajok azokat egy

huzamban, megszakítás nélkül szokták kiépíteni. Miként az építésben nincs akadály, aként a szaporodásban sincs késleltetés, mert az anya egyik lépről a másikra akadály nélkül mehet, anélkül, hogy egy keret léczét kellene átlépni.

Csiki János József.

(Folyt. köv.)

Vegyes közlemények.

— **Felszólítjuk tagjainkat**, hogy hátralékos tagsági díjaikat legkésőbb márczius 10-ig annyival inkább küldjék be pénztárnokunkhoz, (G e b h a r d t D ö m e Kolozsvárt) mert a kik e határidőig kötelezettségöknek nem tettek eleget, lapunk további küldését kénytelenek leszünk beszűntetni, választmányunknak e tárgyban kelt előbbi határozata értelmében.

Egyletünk t. tagjai bizonyára belátják, hogy minő megfeszített munkával igyekszünk előmozdítani a nemes célt. Küzdünk az anyagi jutalomra való minden igény nélkül. Csupán azért, hogy az ügynek tegyünk szolgálatot, mely munkánkban egyébre nem tartunk igényt, mint tagtársaink előismeréséhez. De, midőn meghozzuk ezt az áldozatot s midőn másfelől, a két lap megküldése és a tagsággal járó egyéb kedvezményekben, annyi előnyt biztosítunk tagjainknak, a mennyit az országban egyetlen egylet sem ad: joggal elvárhatjuk viszont, hogy a rendes tagok az évi 2 frtot s a körü tagok pedig egy forintnyi tagsági díjaikat pontosan megfizessék, mert csak ebben az esetben lehetséges, hogy nemes törekvésünk a kitűzött célhoz vezessen.

— **Uj méhész-egylet, Budapest központtal.** Folyó évi február hó 19-én a budapesti gazdasági egyesület köztelkén népes értekezlet voll. Az értekezlet Ambrózy Béla báró orsz. képviselő és Máday Izidor miniszteri oszt. tanácsos beható indokolása után kimondta, hogy egy reális alapra fektetett és tisztán a méhészet ügyével foglalkozó uj méhészeti egyesületet alakít. Az egyesület ideiglenes elnökül Borszéký Soma min. oszt. tanácsost, jegyzővé pedig Parthay Géza lapszerkesztőt választották meg. Borszéký elnök tárgyalatni kívánja az uj egyesület megalakulásának módozatait. Többek felszólalása után nyomban megejtették a választást, melynek eredménye az lett, hogy elnökké Ambrózy Béla bárót, alelnökké Vámosy Mihály főisk. igazg. és Borszéký Soma miniszt. oszt. tan. választották. A választmányának a titkári állásra és az egyesületi lapok szerkesztőjéül ajánlatba hozzák Kovács Antal vándortanító és Parthay Gézát. Választmányi tagonul ajánltattak: Gönczy Pál államtitkár, Máday Izidor oszt. tanácsos, Ordódy Lajos gazd. egy. titkár, Molnár István, Kozocsa Tivadar, Hegedüs János, dr. Kovács Antal, Hummer Nándor, Teleki Ede gr., Nyáry Jenő báró, Angyal Dezső, Baranyai Lajos, Kazinczy Arthur, Walló János, Tóth János, Csupkay Ferencz, Csill János, Csernovics Izidor, Vozáry János, Thury Lajos, Bildhaner Albert, Mezger Ede, Uray József, Grand Miklós,

Mahly István, Kis Endre. — Ambrózy Béla báró ezután elfoglalta az elnöki széket és lelkesült szavakkal buzdította a tagokat kitartásra, egyetértésre. A közgyűlés kimondja, hogy csatlakozik az országos gazdasági egyesülethez és annak szakosztálya lesz. Határozatilag kimondták, hogy az egyesület székhelye Budapest; az egyesület szakközlőnye ezután illusztrálva és sokkal terjedelmesebben fog megjelenni. Elhatározták végül, hogy az iparcsarnokban és a Köztelken méz- és méhészeti állandó kiállítást rendeznek. Ezzel az ülés véget ért. — Üdvözöljük az ujonnan megalakult új egyletet, melynek élére állott egyénekben teljes biztosítékot látunk arra nézve, hogy ezen egylet a hazai méhészet emelésének hathatós eszköze leend.

— **Rendkívüli látogatott estélyünk volt** február 23-án, melzen Wieder József tagtársunk értekezett a „műraj készítés módjai“-ról. Az érdekes értekezés nemcsak képzett gyakorlati méhészre vallott, hanem kitűnt abból az értekező széleskörű tanulmánya is. Legközelebről egész terjedelmében be fogjuk mutatni azt tagtársainknak. Jelen voltak ez estélyen: Bodor László, Albu József, Szentgyörgyi Lajos, Gebhardt Döme, Donáth Lajos, Turcsányi Gyula, Csiszár József, Sipos Gábor, Reinboldt Olivér, Gajzágó Antal, Gálfi Lőrincz, Máté Lajos, Pázsint Mihály, Jozan Miklós, Péter Sándor, Ekárt Andor, Vári Albert, Lőrincz Dénes, Gál József, Csoma Zsigmond, Vitos János, Molnár Károly, Jakabfi Mózes, Inczei Samu, Ágoston Béla, Máthé Dénes, Molnár Aladár, Czirmai Árpád, Szekerős János, Kiss Ernő, Darkó Lajos, Bácszony Kálmán, Kiss József, Darvassy Lajos, Szathmáry Károly, Czirmai József, Benedek Aladár, Kiss Mózes és Deák Izsák. — E névsorban leginkább a tanulni vágyó ifjuság van képviselve. Az az ifjuság, mely érzi, hogy e léleknevesítő foglalkozásnak sokszoros előnyei vannak. Valóban büszkék lehetünk e derék fiatalagra, mely naponta fényesebb bizonyítékot ad arról, hogy nemcsak tudja hivatását, hanem törekszik is, hogy annak minden tekintetben megfelelhessen.

— **Kaptár megrendelések.** A helyi foghási iparüzletből gyakran történnek hiányos kaptár megrendelések, a mennyiben, nem jelöltetik meg az utolsó posta, vagy vasúti állomás, hova a küldemény küldendő, a miből nem egy esetben zavarok támadtak s néha csak kerülő uton juthat a kaptár a megrendelőhöz, a mi, természetesen, a szállítási költséget tetemesen emeli. Figyelmeztetjük a megrendelőket tehát ismét, hogy a végállomást és a vasúti szállítási vonalat pontosan jelöljék meg. Továbbá arra is figyelmeztetnünk kell ismét a megrendelőket, hogy előleg beküldése nélkül a megrendelés nem teljesíthető, mert e tekintetben az iparüzleti, kezelési szabályok az irányadók s azoktól eltérni nem lehet. Megjegyezzük még ezuttal, hogy ugy egyes álló-, (Bodor-féle) mint kettős, hatos és kilenczes álló-kaptárak még fölös számban állanak egyletünk rendelkezése alatt e.

tagjaink részére a megrendelést készségesen közvetítjük, mint eddig is tettük, minden díj nélkül.

— **Albu József, Méhészeti Kalauz** című népszerű kézikönyve, melyet egyletünk elősmeréssel tüntetett ki, kapható Horacsik J. helyi könyvkereskedőnél s általa minden más könyvkereskedésben. Ára 30 kr; ajánljuk méhésztársaink figyelmébe.

— **Egyletünkbe belépett új tagok.** R e n d e s : Csiszár József, Kolozsvárt; Delliomini Frigyes, Lunkany; Szabó Károly, Hadad. K ö r i t a g o k : Ágoston Béla, Asztalos József, Bessenyei Boldizsár, Czirmai Árpád, Czirmai József, Dorogi Lajos, Inczei Samu, Jakabfi Mózes, Jákó József, Kiss Mózes, Klein Samu, László József, Máthé Dénez, Molnár Károly, Nemes Viktor, Reimes Károly, Tana János, Vitos János, Szabó Lajos. T a g s á g i d i j a t f i z e t t e k : Gazi József (5 frt) alapító; rendes tag: Antónia János (1889), Gr. Kornis Viktor (1885—86), Zsigmond Dezső (1889), Sipos Gábor (1889), Állami tanítóképezde Kolozsvárt (1889), Takarékpénztár Deés (1886—1887. 1—1 frt). K ö r i t a g o k : Botis Ignác, Juhász Pál, Markus Lajos, Nuszer János, Takarékpénztár Deés 1888-ra, Horváth János, (1887—1888), Balogh Gergely, Meiszner József és Szabó Lajos 1889-re.

— **Az első magyar kereskedelmi méhtelep** árjegyzéke megjelent az 1889. évre s azt, kívánatra ingyen, bérmentesen megküldi Kühne Ferencz (czim: első magyar kereskedelmi méhtelep, Budapest, Atilla-utca 151. sz. B.) Ajánljuk a méhészek figyelmébe.

A szerkesztő üzenetei

— **U. P. urnak.** Nográd-Verőce A helyi fogház iparüzletében a következő fajta kaptárok kaphatók: Bodor-féle álló kaptár, kettős oldallal, szalma tömésel (ára 2 frt), továbbá 6-os és 9-es álló kaptárok, kettős oldallal, szalmával tömve (ára: a 6-os 10 frt 80 kr, a 9-es 16 frt 20 kr.) Kapható: 9-es ducz, fedéllel (20 frt), továbbá kettős fekvő kaptárak, kettős, szalmával tömött oldallal, záros ajtókkal, olajos festékekkel egyszer bevonva (3 frt.) Valamennyi kaptár 30 kerettel. Hanemann-rácsossal, üveges rámmal s újabb intézkedés szerint néhány egész kerettel van ellátva. Keret szélesség a rendes, 25 cm. kaptárnak megfelelő. — **C. S. urnak.** N.-Káta. A kimutatás beküldése és az árak megtekintése után általánosságban szívesen megemlítettük, de a részletes kimutatást csak mint hirdetést közölhetnénk. — **Zumm.** Becses soraiiban foglaltakkal egyetértünk. A hol alányaság van: ott bomlani kell a rendnek. Sajnálatos, hogy az ön által említett kaptár se térhetett ki ez axioma elől. Minthogy azonban a hasonló esetre előirt orvosság nem késett: hisszük, hogy a valódi munkás nép, a maga helyén, folytatni fogja áldásos munkáját, a többivel nincs miért törődni s így, a nyomdafesték további pusztítása nélkül, napirendre térhetünk. — **K. Gy.** ur N.-Károly. A lajstrom összeállítója, Sötér Kálmán, lapunkat is szerencsétlente egy ízben közleményével s így nem hisszük, hogy a kihagyás az ő figyelmetlenségéből történt volna; hanem inkább hisszük, hogy a tér szűke miatt szorult ki, a mely körülmény annyiban hasznunkra volt, a mennyiben alkalmul szolgált becses sorai megírására. Minckutána pedig Falb tanár, hihetőleg nem veszi tudomásul az elemek ottani háborgását: bizonyos, hogy ebből nem fog valami nagy veszedelmet jósolni s így, a globus nyugodtan foroghat tovább. — **K. L. urnak.** Talpas. Lapunk jelen számából kiszorult. A jövő számban adjuk. Külön levél ment. —

Szerkesztésért felelős: **Bodor László.**

Lapfelügyelő bizottság: **Albu József, Csiki J. József, Gebhardt Döme, Szentgyörgyi Lajos, Wieder József.**

Nyomatott Gámán János örökösénél Kolozsvárt. Bel-Középutca Minorita-épület.